

(باسى 1 – بەتتە)

نازاردى باس نىساناعا شوغر لاندىرىپ، كەشەندى شارالاردى تىڭىملىقتى سىتىپ، جان – جاقتى شەشم جاساپ، ۇستىنە دە، تۇبىرىنەن دە وڭاپ، قوعام-دىق جالىي جاعايدىڭ ورنىقتىلىىنن ۇزدىكىسىز ساقىتاپ، رەفورمالاۋعا، دامىۋعا تاماشا ورتا ازىرلەندى. ورنىقتىلىتىڭ پايداسىن ۇزدىكىسىز كورپ، ەكونوميكانىڭ، قوعامنىڭ دامۇىن، اسىرە-سە، ساياحات كاسىبىنىڭ تەز قارقىمەن ارتۇن ساقتاۋدى پارمەندى جەبەپ، بۇكىل رايونىمىز بو-يىنشا شەكارا ۇشى – سىرتىنان قابىلداغان ساياحات-شىلار تۇڭغىش رەت 200 مىلليون ادام – رەتتەن اسىپ، 209 مىلليون ادام – رەتكە جەتىپ، ساياحات كىرسىى 345 مىلىيارد 265 مىلليون يۋان ورنىدا-لىپ، جەكە – جەكە 41.6% جانە 40.4% ارتتى.

ەكونوميكانىڭ دامۋى ورنىقتىلىق بارد-سىندا ىلگەرىلەدى. تۇتاس جىلدا وڭىرلىك ۇوندە-رىستنىڭ جالىي قۇنى ۇبىر تىرليون 378 مىلىيارد يۋان ورنىدالىپ، بىلتىرىى ۇقىساس مەزگىلدەگىدەن 6% شاماسىندا ارتاتىندىى، تۇراقتى مۇلككە قوسىل-مان قارجى بىلتىرىى ۇقىساس مەزگىلدەگىمەن سا-لىستىرعاندا 27.2% پايزىدىق قارقىمەن ارتاتىندىى، زور كولەمدى باجى كەمەيىپ، قاراجات تومەندە-گەن جاعايداى، ادەتتىكى الەۋمەتتىك مەجە سەسەپ كىرسىى 157 مىلىيارد 730 مىلليون يۋانغا جەتىپ، 3% ارتاتىندىى، قوعامدىق تۇتىنۇ بۇيىمدارىنىڭ بولشەك ساتىلۇ جالىي سوماسى 6% شاماسىندا ارتا-تىندىى، يېمورت ەكسپورت جالىي سوماسى 30% شاماسىندا ارتاتىندىى، تۇتاس قوعامنىڭ توك پايدالانۇ مولشەرى مەن تەمىر جول زات تاسىھال شاماسى جەكە – جەكە 7% جانە 22.1% ارتاتىندىى، قالا – قالاشتقتاردا تىركەلگەن جۇمىسسىزدار مولشەرى 3.5%، تۇرعىنداردىڭ تۇتىنۇ باعاسىنىڭ قىيمياتاۋى 3% نىشىندە تىزگىندەلمەتىندىكى، ەكو-نوميكالىق اينالم ۇيلەسىمدى ارالىقتا بولاتىندىى مەجەلەندى.

كاسىپ قۇرىلمىى ۇزدىكىسىز ساپالاناد-

دى. استىقتى، ماقتانى، مال شارۋاشلىىىن، جەمسى – جېدەكتى ۋاكىل ەتكەن ەرەكىشە اۋىل شارۋاشلىىى ساپالاننا بامدى. ونەركاسىپ ەكونوميكاسى ور-نىقتىلىق بارىسىندا جاقىسارۇا بەت الدى، جاڭا قوزعاۋشى قۋات ۇزبەي تۇتىنداى، سىرتانەگىيالىق جاڭادان كۇتەرگىيەن كاسىپتەر، جوعارى، جاڭا تەخنىكالى جاساۋ كاسىبىنىڭ ارتقان قۇنى جەكە – جەكە 8.4% جانە 11.4% ارتىپ، ادەتتىكى ونەركا-سىپتىكىنەن كورنەكتى جوعارى بولدى. ەلەكتروند-ىدىق ساۋدانى، ساۋدا – زات اينالمنن ەتۇيىن ەتكەن وسى زامانىى قىزمەت وتەۋ كاسىيى جەدەل دامىدى، 3 – كاسىپتىىڭ ەكونوميكاغا قوسقان ۇلەسى 63.3% كە جەتتى.

ەۋش ەرى قامال الۇ شايقاسىنان ما-گىزدى ىلگەرىلەۋىشلىككە قول جەتتى. 2019 – جىلى ەز دارەجەلى ۇكىمەتەردىڭ ەرەجەگە قايشى قارىزى بولماۋ، جاسىرىن قارىزداۋدى اداقتاۋ مىد-دەتى تولىق ورنىدالدى. فىنانسى كاسىبىندە جۇيە-لىك حاۋىپ – قاتەردىڭ تۇلۇشنىڭ ۇتىمدى تۇردە الدى ىتىدى. كەدەيلىكتىن ارىلتۇدان قامال اۋدان شەشۇشى ىلگەرىلەۋىشلىككە قول جەتىپ، 645 مىڭ ادام كەدەيلىكتىن ارىلىپ، 976 كەدەي قىستاق كە-دەيلىكتەن شەگىندىرىلىپ، 12 كەدەي اۋداننىڭ كە-دەيلىك قالمىى نىنىپ، كەدەيلىكتىڭ تۇبلىۋ مولشە-رى بىلتىرىى 6.1%تەن 1.2%كە تومەندەيتىندىكى مەجەلەندى. ەكولوگىيالىق ورتا ساپاسى ۇزدىكىسىز جاقىسارپ، ەتۇيىندى قالالاردىڭ ورتاشا اشىق كۇن سالىستىرماسى بىلتىرىى ۇقىساس مەزگىلدەگە-دەن 1.5% پايزىز جوعارىلادى، وزەندەردىڭ تازا سۇ ساپاسى بىلتىرىى ۇقىساس مەزگىلدەگىدەن 1.2% پايزىز ارتتى، كولدەر مەن سۇ قويىبالارىنىڭ ناشارV سۇ بىلتىرىى ۇقىساس مەزگىلدەگىدەن 3.2% پايزىز ازايىدى، ەنەرگىيا قۇراۋ مەن باستى لاس زاتتاردى شەعارۇ شاماسى جالعاستى تومەندەدى.

رەفورمالاۋ، ەسىك اشۇ اناعۇرلىم تە-مىندەتى جاپپاي تىناقانتىپ، اۋتونوميالى رايون ورنالاستىرعان رەفورما قىزمەتى تىڭىملىقتى ىلگەرد-لەپ، قامداۋ جاعىنداى قۇرىلمىدىق رەفورما، مەم-لەكەت مەنىشىگىندەگى كاپىتال جانە مەملەكەت مەن-شىگىندەگى كاسپورىن، اۋىل شارۋاشلىىى، اۋىل – قىستاق، ”بەرۇ، باسقارۇ، قىزمەت وتەۋ“ سىياقتى ەتۇيىندى سالالار مەن شەشۇشى بۇىنداردىڭ رە-فورماسىندا تىڭ ىلگەرىلەۋىشلىك بولدى. جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايون قۇ-رىلىسى شىكەرەلىيى ىلگەرىلەدى، ساۋدانى قارجى-لاندىرۇعا قولايلىلىق جاساۋ دارەجەسى ۇزدىكىسىز جوعارىلادى.

تىيجارات ساۋدا ورتاسى ۇزدىكىسىز جاق-ساردى. زور كولەمدە باجىنى كەمەيتىپ، قاراجاتىى قىشامداۋ اتقارىلىپ، بازار سۇبەكىتىنىڭ 26 مىلىيارد 290 مىلليون يۋان باجسى كەمەيتىلىپ، كەشىرىم ەتىلىپ، بازار سۇبەكىتىنىڭ ومىرشەڭدىكى مەن جا-سامپازىدىق قۇاتىى نىزان ارى جۇمىلدىرىلدى. تۇتاس رايونىمىز قارجىلاندىرعان نىسانداردىڭ ەسىن جۇزىندە، تىناقانتاعان قارجىسى 11.3% ارتتى،

2020_ جىلى 1_ ايدىڭ 12_ كۇنى جەكسىنى

ۋكىمەت قىزمەتىنەن بايانداما

حالىقتىق قارجى 38% پايزىدىق قارقىمەن ارتىپ، تۇ-راقتى مۇلككە قوسىلعان قارجىنىڭ 2%36.2دىن يەىلە-دى، جاپىلىق مەنىشككە جاپپايتىنن شارۋاشلىقتىڭ ارتقان قۇنى 3.8% مولايىپ، كولەمدەنگەن ورتاشا كاسپورىنداردىڭ، شاعىن، ۇساق كاسپورىنداردىڭ تىيجارات كىرسىى جەكە – جەكە 14.3% جانە 10.7% ارتتى، تۇتاس رايونىمىزداعى ەتۇرلى بازار سۇبەيكە-تىنىڭ جالىي سانى ۇبىر مىلليون 863 مىڭغا جەتىپ، 26% ارتتى.

حالىق تۇرمىسى ۇزدىكىسىز جاقىساردى. قازىنالىق مەجە مەسەپتىىڭ 70%تەن استامىنن حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۇ مەن جاقىسارتۇعا جۇم-ساۋعا تاباندى بولپ، قالا – قالاشتقتاردا جاڭادان جۇمىستانعاندار 480 مىڭ ادام ارتاتىندىى، اۋىل – قىستاقىاعى ارتىق ەجگەككۇشتەن 2 مىلليون 860 مىڭ ادام – رەت باسقا سالاعا وپىسىپ كاسىپتەنەن-دىگى، 4 مىلليون 194 مىڭ 600 ادام جەكە تابىسى باجىسىنان الناتىن قاراجات پەن باجىنى كەمەيتىۋ، 866 مىڭ 900 ادام جەكە تابىسى باجىسىنىڭ ارناۋلى ۇستەمە پايداسىن شەعارىپ تاساۋۇ ساياساتىنان يگە-لىكتەنەتىندىكى، قالا – اۋىل تۇرعىندارىنىڭ مەڭ-گەرۇندەگى كىرسىى جەكە – جەكە 5.5، 9% اينا-لاسىندا ارتاتىندىى مەجەلەنىپ، ەز ۇلت جۇرتىشە-لىمىنىڭ تابىسى سەزىمى، باقت سەزىمدى، حاۋىپسىز-دىك سەزىمدى ۇزدىكىسىز ارتتى!

ۇبىر جىلدان بەرى ۇبىز، باستىسى، مىناداي قىزمەتتەردى ستەمدىك:

(I) قوعامدىق جالىي جاعايدىلىك بايانىدى ورنىقتىلىىىن ساقتاۋعا كۇش سالىدىق
پارتيا، ۇكىمەت، ارىمىا، ساقىسى، بىيىتۇان، خالىق سەلبەسە، بىرلەسە ارەكەتكە كەلۇگە تاباندى بولپ، زورلىقتى كۇش، لاڭگەستىك قىلمىستىق ارەكەتكە باتىل سوققى بەرۇ، لاڭگەستىككە قارسى تۇرىپ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ قىزمەتىن زاڭ بويىنشا ورىستەتۇگە تاباندى بولىدىق. قارا كۇشتەردى الاستاۋ، سۇرقيا كۇشتەردى جويۇ ارناۋلى كۇرە-سىن شىكەرەلىي ورىستەتىپ، قوعامدىق ورتانى تا-زارتتىق. قوعامدىق باسقارۋدى ۇزبەيى جاڭلاپ، نەگىزگى ساتىنى وىماۋدى كۇشەيتتىك. ”حالىقتىڭ جاعدايىن ۇعىسۇ، حالىققا تىپىمدىلىك جاساۋ، خالىق تىلەگىن توعىستىرۇ“ بويىنشا قىستاقتا تۇرۇ قىزمە-تىن ۇرتىسى، شىكەرەلىي ورىستەتىپ، بۇقارالىق قىزمەتى تىڭىملىقتى جاقسى سىتەپ، شىنجياڭنىڭ جاڭا داۋىردەگى ”فىڭجياۋ تاجىرىبەسىن“ قالىپتاسە-تىردىق. تۇتاس شىنجياڭنىڭ جوعارىدان تومەن قاراي بىرگە قۇلىنىسىن جاساۋىندا، قوعامنىڭ جالىي جاعدايى باياندى ورنىقتى بولپ، جالعاستى 3 جىل زورلىقتى كۇش، لاڭگەستىك دەلوسى تۇلمىياي، ەتۇرلى دەلولاردىڭ تۇبلىۋى ۇرتىسى تومەندەپ، ەز ۇلت بۇقاراسىنىڭ حاۋپىسىزدىك سەزىمى كور-نەكتى ارتىپ، قوعام ورنىقتىلىى مەن باياندى تە-نىشتىققا سەنىمى كورنەكتى كۇشەيدى.

(2) ەكونوميكانىڭ ورنىقتىى، اقاۋسىز دامىۋىن بار كۇشپەن ىلگەرىلەتتىك

اۋىل شارۋاشلىىىنىڭ ساپاسىن جوعارىلاتىپ، ونىمىدىلىگىن ارتتىرۇدى ىلگەرىلەتتىك. استىقتى ور-نىقتىرۇدى، ماقتانى ساپالاندىرىۋدى، مال شارۋا-شلىىىن جەبەۋدى، جەمسى – جىيدەك كاسىبىن كۇ-شەپتۇدى، ەرەكشە كاسىپتەردى كوركەپتۇدى جال-هاستى ىلگەرىلەتىپ، اۋىل شارۋاشلىىىنىڭ قامداۋ جاعىنداى قۇرىلمىدىق رەفورماسىن تەرەڭدەتىپ، اۋىل شارۋاشلىىىنىڭ كاسپ سالالانۇ ايپاق السىن تەزەدەتىپ، اۋىل – قىستاق ەكونوميكاسىنىڭ نىق قامدەمەن دامىۋىن ىلگەرىلەتتىك. استىقتىڭ جالىي ۇنىم مولشەرى 15 مىلليون 270 مىڭ توننا بولپ، رايون شىندە تەپە – تەڭ بولپ، 5% بىر كىندى قالدى؛ ماقتانىڭ جالىي ۇنىم مولشەرى 5 مىلليون 2 مىڭ توننا بولپ، بۇكىل ەلدىك 84.9% نىنە جەتتى؛ مال شارۋاشلىىىنىڭ دامۇ ساپاسى مەن ونىمىدىلىگى بىردەي جوعارىلادى، افريكا شوشقا وباسى ۇپىرۇسىنىڭ تاراۋ جاعدايىن ۇتىمدى تۇردە تىزگىندەدىك. سىير، قوي، تاۋىق، ۇيرەك، قاز، قويان سىياقتىلاردىڭ باعىمىشلىىى اقاۋسىز داهىپ، تۇتاس جىلداى ەتتىڭ جالىي ۇنىم مولشەرى ۇبىر مىلليون 589 مىڭ 100 توننا بولپ، 2.2% ارتاتىنى مەجەلەندى؛ ورمان جەمسى – جىيدەگى كاسىبىنىڭ ساپاسى كورنەكتى جوعارىلاپ، ونىمىدىلىگى كور-نەكتى ارتىپ، ورمان جەمسى – جىيدەگىنىڭ ۇنىم مولشەرى 7 مىلليون 865 مىڭ توننا بولپ، 2.3% ارتاتىنى مەجەلەندى. وڭىرلىك ەرەكشە اۋىل شار-ۋاشلىىىنىڭ دامىۋىندا تىڭ جارقىن ەتۇيىن جارىققا شەىپ، اۋىل شارۋاشلىىىنىڭ كاسپ سالالانۇ قوز-عاۋشى كۇشى ۇزدىكىسىز ارتتى. اۋىل شارۋاشلىق ونىمەدەرىنىڭ بازار اشۇ ونىمىدىلىگى كورنەكتى بولدى. وڭىنۇستىك شىنجياڭنىڭ ورمان جەمسى – جىيدەك ونىمەردى مەملەكەت قاپاسىنان تۇڭغىشى رەت توپ – توبىمەن شەعارىلىپ، شەتەلگە ساتىلە-دى. شىنجياڭنىڭ ەرەكشە اۋىل شارۋاشلىق ونىم-

دەردىن رايون شىسنە دە، سىرتىنا دا ساتاتىن ”ەكى توراپ“ قۇرىلىسى جۇرگىزىلىپ، ”جۇز قالادا مىڭ دۇكەن اشۇ“ بىنجەنەرەيالىق قۇرىلىسى جەدەل ىلگە-رىلەدى، شىنجياڭنان باسقا جەرلەردىڭ الەۋمەتتىك اۋماقتارىندا 3140 توتە ساتاتىن دۇكەن مەن ساۋدا سارايلارنىڭ ەرمەن بازار تەكشەسى قۇرىلدى، ورمان جەمسى – جىيدەگى ونىمەردىن بازارعا مىدەەتتەپ ساتۇ ساپاساتى ۇتىمدى تۇردە اتقارىلىپ، ەۋندىرۇ – ساتۇدى ۇشتاستىرۇ بىركىلسىىز دەندى. جوعارى ەۋنىمىدى، سۇ ۇنەمدەپ سۇارۇ اۋدانى جاڭادان 2 مىلليون 270 مىڭ مۇ ارتتى. اۋىل شار-ۋاشلىىىن جابدىقتاۋ مەن ماشىنالاندىرۇ دەڭگەيى اناعۇرلىم جوعارىلاپ، وسى زامانىى اۋىل شارۋاش-لىمىنىڭ ۇرتىسى دامۇى جەبەلدى.

ونەركاسپتىڭ تىپىن وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۇىن ىلگەرىلەتتىك. ەتۇيىندى كاسىپتەر مەن ەتۇيىندى سالالاردىڭ ساۋداگەر شاقىرۇدى يگەرۇىن، ۋندىرىسكە قوسۇدى جەبەۋىن، اينالمعا كەپىلدىك ەتۇىن قاداغالادىق. جاڭا كەزەكتى ۇداسە-تۇرلى كاسىپتەرگە كەلەلى تەخنىكالىق وزگەرىسى جىيىيا، كرەمىي نەگىزى، وزىق جابدىقتاۋ – جاساۋ سىياقتى كاسىپتەردىڭ دامىۋىن جەدەلدەتتىك، جاڭا ماتەريال، جاڭا ەنەرگىيا، بىيولوگىيالىق ەدارى – دارمەك، فىنفرماتسىيا تەخنىكاسى سىياقتى سىرتانەگىيا. لىق جاڭا كوركەيگەن كاسىپتەردى بەلسەنە جەتىلەدىرىپ جانە دامتىپ، توقمىا، كىيم – كەشەك، ەلەكتىر ونىمەدەردىن قۇراستىرۇ، ايپاق كىيم، باس كىيم سىياقتى ەجبەك شوغرلى كاسىپتەردى زور كۇشپەن دامتىپ، اينالمالى ەكونوميكانىڭ دامىۋىن ىلگەرىلەتتىك. ۇبىر توپ جوعارى، جاڭا تەخنىكالار نىساندارىن ۋندىرىسكە قوسپ، ەرى مۇناي الابى سىياقتى ۇبىر توپ كەلەلى ەنەرگىيا نىساندارنىڭ قۇ-رىلىسىن جەدەلدەتتىك. ونەركاسپ ۇندىرىسى ورنىقتى قايتا ورلپ، ەۋندىرۇ – ساتۇدىڭ ۇشتاسۇ تاماشا بولدى، ونەركاسپ ونىمەدەرىنىڭ ەكسپورتى جەدەل ارتىپ، تۇتاس جىلدا ونەركاسپكە قوسىل-مان قارجى 9% ارتىپ، كولەمدەنگەن ونەركاسپ-تىڭ ارتقان قۇنى 5% اينالسىندا ارتاتىندىى مەد-جەلەندى.

قىزمەت وتەۋ كاسىبىنىڭ جەدەل دامىۋىن ىل-گەرىلەتتىك. شىنجياڭدى ساياحاتپەن گۇلدەندىرۇ سىرتانەگىباسىن شىكەرەلىي اتقارىپ، تۇتاس سالا بو-يىنشا ساياحاتنىڭ دامىۋىن زور كۇشپەن ىلگەرىلە-تىپ، مادەنىيەت ساياحاتىنىڭ تەرەڭدەي توعىسۇىن بەلسەنە ىلگەرىلەتىپ، ”ەۋش قىين بولۇ، ۇبىر ىر-كىلىسىىز بولماۋ“ سىياقتى كىلىتەڭ ماسەلەلەردى كۇش سالا شەشتىك. قار – مۇز ساياحاتى، ۇز اۋ-توكولىگىمەن ساياحاتتاۋ، تومەن كەسىكتىك ساياحا-تى سىياقتىلاردى جەدەل دامتىتتىق. پىامىر ساياحات رايونىن مەملەكەتتىك 5A دارەجەلى كورنىسى رايو-نىنا كوتەردىك. ساۋدا، زات اينالمى، ەلەكتروندىق ساۋدا، بالالاردى تارىبەلەپ، قارتاردى كۇتىمدەۋ، مادەنىيەت، ەنەنە تارىبە، سەرەۋىندەپ كوڭىل اشۇ سىياقتىلارعا قىزمەت وتەۋ كاسىپتەردىن زور كۇشپەن دامتىپ، كەشكى ەكونوميكانىڭ دامىۋىن جەبەپ، ساۋدا، زات اينالمى ورتالىعى مەن زات اينالمى باقشا رايونى قۇرىلىسىن جەدەلدەتىپ، توراپتا زات ساتىپ الۇ، كەشكى ەكونوميكا سىياقتىلارداعى تۇتىنۇ جاڭا كاسپ كۇيىنىڭ قاۋىرت دامىۋىن جەدەلدەتىپ، جاسىل، زەپىندى تۇتىنۇدى تەز ارتتىر-دىق. اۋدان دارەجەلى ەلەكتروندىق ساۋدادان الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋ ورتالىعى مەن زات اينال-مى، زات جەتكىىزۇ ورتالىعىنان 47سىن، اۋىل – قىستاققا ەلەكتروندىق ساۋدادان قىزمەت وتەۋ پۇنكت – تۇيىنىىنەن 3000دىن قۇرىپ، جىترەگىلىكتى ەلەكتروندىق ساۋدا كاسپورىنن 1000نان استامعا دامتىتتىق.

(3) كەدەيلىكتەن دالمسە – دال ارىلتۇدان قامال الۇ شايقاسىن ۇرتىسى جاقسى جۇرگىزدىك
نازاردى اۋىر كەدەيلەردى كەدەيلىكتەن ارىلتۇعا شوغرلاندىرىپ، ”ەكىدەن تارىقتىرماۋ، ۇشپەن قامتاماسىز ەتۇ“دى ارقاۋ ەتىپ، ”جەتى ۇبىر توپ“، ”ەۋش تەپىندى ارتتىرۇ“دى تىڭىملىكتە تى ىلگەرىلەتىپ، كەدەيلەردى ارناۋلى سۇيەيمەلە-دەۋ، كاسپ ارقىلى سۇيەيمەلدەۋ، قوعام ارقىلى سۇيەيمەلدەۋ، شىنجياڭعا كومەكتەسۇ ارقىلى سۇيە-مەلدەۋ سىندى كەدەيلەردى ”ەورتتىڭ ۇبىر تۇلعا-لانا“ سۇيەيمەلدەۋ ۇلكەن جەلىسىن بەكەمدەدىك جانە دامتىتتىق، كەدەيلەردى قازىنا ارقىلى سۇيەيمەلە-دەۋگە جىينى 37 مىلليارد 567 مىلليون يۋان قارجى ورنالاستىردىق. تۇتاس رايونىمىز بويىنشا 14 ايپاق، وبلىسى، قالا مەن 95 اۋدان، قالا، رايوندا كەدەيلەردى سۇيەيمەلدەۋدىن قامال الۇدى قامتە-مان ەرى ساندى مالمەت ئەكىشىىن قۇرىپ، كەدەيلەردى سۇيەيمەلدەۋ وبىيەكتىسىن دالە – دال اۋقىمدىق باسقارىپ، قايتا كەدەيلەسكەن خالىق

پەن جاڭادان كەدەيلەسكەن خالىقتى دەر كەزىندە كومەكتەسىپ سۇيەيمەلدەدىك. ورتالىقتىڭ كەدەيلەر-دى سۇيەيمەلدەۋدەن قامال الۇدى ارناۋلى ارالاپ تەكسەرۇ، رەتتەۋ – وزگەرتۇ شارالارىن باتىل تىپا-ناقتاندىرىپ، بارلىق ماسەلەنىڭ تۇبەگەيلى وزگەر-ۋىنە، وزگەرىپ بولۇىنا جانە قايتالاماۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتىك. اۋىز سۇ حاۋىپسىزدىگى مەن تۇرعىن ۇيى حاۋىپسىزدىگىندەگى ولقىلىقتى بار كۇشپەن تولىقتاپ، ”13 – بەسجىلدىق“ كەزىندە كە-دەيلەردى باسقا جەرگە كوشىرىپ سۇيەيمەلدەۋ قۇرىلە-سى مىندەتىن ۇبىر جىل بۇرىن ورنىداپ، 40 مىڭ 146 وتباسىن، 169 مىڭ 400 ادامدى جاڭا قونىسقا كوشە-رىپ ورنالاستىردىق؛ اۋىل – قىستاقنىڭ اۋىز سۇ حا-ۋىپسىزدىگىن بەكەمدەۋ، دارەجەسىن جوعارىلاتۇ پىد-جەنەرياسىن جەدەل اتقارىپ، 346 مىڭ كەدەي حالقە-تىڭ اۋىز سۇ حاۋىپسىزدىگى ماسەلەسىن شەشتىك؛ حا-ۋىپتى ۇيلەردى وزگەرتۇ بىنجەنەرياسىن زور كۇشپەن اتقارىپ، قالعان 9355 كەدەي وتباسىنا حاۋىپسىز تۇرعىن ۇيى سالىپ بەرىپ، كوشىرىپ ورنالاستىر-دىق، كەدەي خالىقتىڭ حاۋىپتى تۇرعىن ۇيدە تۇرۇ تارىيى تۇبەگەيلى اياقتادى!

(4) نەگىزدىك قۇرىلىىىلار قۇرىلىسىن جەدەل ىلگەرىلەتتىك

قارجىلاندىرۇدى، اسىرەسە، نەگىزدىك قۇرىلە-ھىلار قۇرىلىسىن ارتۇدى جەبەۋدىڭ ماڭىزدى نۇتە-قاسى ەتۇگە تاباندى بولپ، شەشۇشى سالالار مەن ەلسىز بۇىنداردى قارجىلاندىرۇ تەپىنىن ۇزدىكىسىز ارتتىرىپ، قاتىناس، سۇ يىگىلىكى، ەنەرگىيا، حابار-لاسۇ، قالا – قالاشىق سىياقتى سالالاردىڭ نەگىز-دىك قۇرىلىىىلار قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتتىك. ۇرۇمە-جى جەر استى تەمىر جولىنىڭ 1 – ۇنىمرلى جەلە-سى، قارايامبى – شاۋەشەك تەمىر جولى، ۇرۇمچى – كۇيتۇن جانە داۋاڭشان – ۇرۇمچى جوعارى قار-قىندى تاس جولىن 8 اۋتوكولىك قاتار جۇرەتىن ەتىپ كەڭەيتىپ سالۇ بىنجەنەرياسى، شىعىسى جوڭغار – شىعىسى جۇڭگو (ۋاننىان) ±1100 كىلويۇلت ەرەكشە جوعارى كەرنەۋلى تۇراقتى ەلەكتىر جەتكىزۇ بىنجەنەرياسى، شەريا اۋدانىنىڭ نۇر سۇ قويھاسى سىياقتى ۇبىر توپ ەتۇيىندى نە-ساندار سالىنىپ پايدالانۇعا بەرىلدى. ۇرۇمچى اۋەجايىن كەڭەيتىپ سالۇ قۇرىلىسى، كەريا اۋەجايى، ۇرۇمچى – لوپنۇر جوعارى قارقىندى تاس جولى، حوشۇت اۋدانى بەيىسام سۇ قويھاسى، تۇرپان – با-يىنغولىن – كۇشار II قايتىمدى 750 كىلويۇولتتىق ترانسفورماتور بىنجەنەرياسى سىياقتى ۇبىر توپ ەتۇ-يىندى نىساندار قۇرىلىسى باستالدى. كورلا – گولىۋد تەمىر جولى، حوتان – چارقىلىق تەمىر جولى، شوڭسۇلاق سۇ قۇرىلىسى تورابى سىياقتى سالىنىپ جاققان ۇبىر توپ ەتۇيىندى نىسانداردىڭ قۇرىلىسى جەدەلدەپتىلدى. قۇلچا – اقسۇ تەمىر جولى سىياقتى نىسانداردىڭ الدىڭعى مەرزەپەندىك قىزمەتتەرى بەلسەنە ىلگەرىلەتلىدى. قاشقار – قارا-قاش جوعارى قارقىندى تاس جولىنىڭ، قارايامبى – شاۋەشەك تەمىر جولىنىڭ، سونداي – اق ۇبىر توپ جاڭا اۋەجايلاردىڭ قۇرىلىسى ۇبتىپ، پايدالانۇعا بەرىلۇنە بايلانىستى، تۇتاس رايونىمىزداعى بارلىق ايپاق، وبلىسى، قالالار جوعارى قارقىندى تاس جول داۋىرىنە قادام تاستادى، تەمىر جولىدىڭ ۇبىر – بىرىنە ۇلاسىپ، تۇتاستىرىلۇى سىكە اسىرىلدى، 56 ايروپىلان تارماق جەلىسى جاپپاي اشىلىپ، ”شىنجياڭ ىشىن اينالىپ، شىنجياڭغا تەز كىرىپ – شەعۇ“ نىسانىدا كەلەلى ىلگەرىلەۋ بولدى! اسىرە-سە، وسى ۇبىر جىلدا 9 اۋەجايى ۇقىساس ۇبىر ۋاقتە-تا قۇرىلىسى باستادى، قۇرىلىس تەپىنى بۇرىن – سۇدى بولماعان دارەجەگە جەتەپ، شىنجياڭنىڭ اۋە قاتنىاسىنىڭ دامىۋىندا جاڭا جاعداي اشتى؛ تارىم وپىياتىن اينالغان مازالاباسى – ياركەن، قاشقار – ياركەن، ياركەن – حوتان سىياقتى جەرىلەردىڭ 750 كىلويۇولتتىق ترانسفورماتور بىنجەنەرياسى سالىنىپ پايدالانۇعا بەرىلدى، بۇل بىنجەنەريا حوتان، قاشقار ايماقتارىنىڭ توكپەن قامداۋى جەتەسىپۇ جاعدايىن ۇتىمدى تۇردە شەشتى؛ ارتاش سۇ قۇرىلىسى تورا-بىندا توسپا تيەگى ەتۇسىرىلىپ، سۇ ساقىتاۋى ياركەن وزەنى ارانسىندا مىڭ جىل سۇ تارتىلۇ ما-سەلىسىن تۇبەگەيلى شەشتى!

(5) رەفورمالاۋ، ەسىكتى ايقارا اشۇدى ۇز-دىكىسىز تەرەڭدەتتىك
ەتۇيىندى سالالاردىڭ رەفورماسىن جەدەل ىلگەرىلەتتىك. قامداۋ جاعىنداى قۇرىلمىدىق رە-فورمانى زور كۇشپەن ىلگەرىلەتىپ، ”ەۋشتىى ازايىتۇ، ۇبرىدى تومەندەتۇ، ۇبرىدى تولىقتاۋ“دى جالعاستى ىلگەرىلەتىپ، ەۋندىرىس قۇاتىن ازايىتۇ-دىڭ نەتىجەسىن بەكەمدەپ، كاسپىپورىنداردىڭ ەنەرگىيا جۇمىساۋ، زات اينالمى، تۇزىمىدىك ساۋما سىياقتىلاردىڭ وزىندىك قۇنىن تومەندەتتىك. ”بەرۇ، باسقارۇ، قىزمەت وتەۋ“ رەفورماسىن ىش-كەرىلەي ىلگەرىلەتىپ، 94 اكىمشىلىك سىتەر رەفور-ماسىن جاپپاي ىلگەرىلەتىپ، تىيجارات ساۋدا ورتا-

سىن ساپاللاندىرىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۇعا قا-تتىستى 10 ەرى ارەكەت جوباسىن دەن قويا تىناقە-تاندىرىپ، ”26 كۇالىكتى بىرىكتىىرۇ“دى جولعا قويىپ، كاسپورىن قۇرۇ كۇالىگى، قۇرىلىس جۇرگىزۇ رۇقسات كۇالىگى، ەلەكتىر پايدالانۇ كۇا-لىگى، مۇلىك ۇقىمىن تىركەۋ كۇالىگى، ونەرركاسپ ونىمەدەردىن ەۋندىرۇ رۇقسات كۇالىگى سىياقتىلاردى ۇبتىرىپ بەرۇ ۋاقتىن كورنەكتى تۇردە قىسقارتە-تىق. اۋتونوميالى رايوننىڭ ۇبىر تۇلعالانغان جەلدە-دە اكىمشىلىك سىتەىردى ۇبتىىرۇ تەكشەسىن رەسىمى سىكە قوسىپ، اكىمشىلىك سىتەىردە قىزمەت وتەۋدىڭ نۇتاس بارىسىن توراپتا ۇبتىىرۇ-دى جۇزەگە اسىردىق. مەملەكەت مەنىشىگىندەگى كاپىتال جانە مەملەكەت مەنىشىگىندەگى رەفورماسىن تەرەڭدەتىپ، مەملەكەت مەنىشىگىندە-گى كاپىتالدى باقلاۋ – باسقارۇ ەتۇزىلىس – مەم-حائىزىمەن بىرتىندەپ كەمەلدەندىرىپ، مەملەكەت مەنىشىگىندەگى كاپىتال قارجىسىن اينالمعا سالۇ سىناق ەتۇيىنىن بىرتىندەپ ىلگەرىلەتىپ، ”ۇشپەن قامداۋدى، ۇبىر كاسپىتى“ وتكەرىپ بەرۇدى نەگە-زىنەن ورنىدادىق. شىنجياڭ قاتىناس قۇرىلىسىن قارجىلاندىرۇ، سۇ قۇرىلىسىن قارجىلاندىرۇ، سايا-حات كاسىبىن قارجىلاندىرۇ، گەولوگىيالىق كەن ونىمەدەرى توبى سىياقتى مەملەكەت مەنىشىگىندەگى ۇبىر توپ كاسپورىندار توبىن ۇيىمداستىرىپ قۇرۇ مىندەتىن ورنىدادىق، ارالاسپا مەنىشك ەتۇزىمى رەفورماسىن بەلسەندى، ورنىقتى ىلگەرىلەتتىك.

حالىق باسقارۇنىنداى شارۋاشلىقتىڭ دامىۋىنا زور كۇشپەن قولداۋ كورسەتىپ، خالىق باسقارۇنىنداى كاسپورىنداردىڭ بازارعا تەڭ تۇرعىدا كىرۇىنە رۇقسات ەتۇ ساياساتىن تىناقانتاندىرىپ، قوعامدىق كاپىتالدى قاتىناس، سۇ قۇرىلىسى سىياقتى 13 ەتۇ-يىندى سالانىڭ 46 نىسانىنا اشىق ۇستادىق. ۇكە-مەت تارناۋلارنىڭ، مەملەكەت مەنىشىگىندەگى كاسىپ-پورىنداردىڭ خالىق باسقارۇنىنداى كاسپورىندارعا كەشەۋىلدەتكەن 18 مىلليارد 380 مىلليون يۋان قارىز اقشاسىن اداقتادىق. اۋىل – قىستاقنىڭ كولە-لىكتىۋ مۇلىك ۇقىى ەتۇزىمى رەفورماسىن، كولە-لىك شىرۋاشلىق سۇ اقىسى كەشەندى رەفورماسىن، ۇبىي-دايدى ساتىپ الپ، قامبدا ساقتاۋ ەتۇزىمى رەفور-ماسىن، ماقتاعا نىسانالى باعا قويۇ رەفورماسىن، كە-شەندى اكىمشىلىك زاڭ اتقارۇ رەفورماسىن، تاس جولدا اقى الۇ ەتۇزىلىسى رەفورماسىن، ەلەكتىر ەتۇزد